

رضا دهشیری | جوان

طرح تسویه مطالبات ارزی در آستانه تصویب دولت قرار دارد

باز شدن مسیر تسویه مطالبات واردکنندگان کالاهای اساسی

مرداد ماه امسال انجمن‌های واردکننده کالاهای اساسی در نامه‌ای به معاون اول رئیس جمهور، خواستار برداشت از صندوق توسعه ملی برای پرداخت ۵۰ درصد مطالبات ارزی شدند. آنها در این نامه تأخیر در تسویه مطالبات را باعث تضعیف توان ادامه فعالیت عنوان کرده بودند. این موضوع اخیراً مورد بحث و مناقشه قرار گرفت و دستگاه‌های متعددی از جمله وزارت جهاد کشاورزی، بانک مرکزی، سازمان برنامه و بودجه و کمیسیون‌های اقتصادی مجلس از جمله کمیسیون برنامه و بودجه این مسئله را مورد پیگیری قرار دادند. در این شرایط روز گذشته معاون سیاست‌گذاری اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی سرانجام از تعیین تکلیف مطالبات ارزی واردکنندگان کالاهای اساسی خبر داد. بر اساس آخرین گزارش‌ها، مطالبات ارزی واردکنندگان کالاهای اساسی حدود ۴,۰۷ میلیارد یورو اعلام شده است که در صورت پرداخت این مطالبات، نگرانی‌ها از بابت پیامدهای بلاتکلیفی طلب واردکنندگان بر بازار کالاهای اساسی کاهش می‌یابد.

روند واردات اقلام اساسی تا پیش از دی‌ماه سال گذشته بر مبنای تخصیص ارز ۲۸۵۰۰ تومانی به فعالان این حوزه انجام می‌گرفت، اما معمولاً به منظور اطمینان‌بخشی دولت از درستی فرایند تخصیص، واردکنندگان پس از ورود کالاهای اساسی به کشور، ارز خود را با تأخیری چند ماهه دریافت می‌کردند. با وجود این، از دی‌ماه پرداخت ارز کالاهای اساسی با تأخیرهای گسترده‌تری مواجه شد و هم‌اکنون بیش از ۷۵۰ شرکت کوچک و بزرگ رقمی حدود ۴,۰۷ میلیارد یورو از دولت مطالبه دارند و مدت‌زمان این تأخیر در پرداخت به حدود ۲۰ ماه رسیده است. با توجه به اینکه دیرکرد در تسویه مطالبات ارزی واردکنندگان به صورت مستقیم بر پایداری امنیت غذایی کشور اثر سوء می‌گذارد، مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور در نشست ۲۲ تیرماه امسال به تیم اقتصادی دولت متشکل از وزیران اقتصاد و جهاد کشاورزی، رئیس سازمان برنامه و بودجه و رئیس کل بانک مرکزی که در جلسه حاضر بوده و پیوند مستقیمی با حل این موضوع دارند، فرمان داد به صورت علی‌الحساب ۵۰ درصد از طلب واردکنندگان کالاهای اساسی تأدیه شود تا جریان تأمین امنیت غذایی کشور دچار اختلال نشود.

■ تدوین سازوکار تسویه تعهدات ارزی دولت با واردکنندگان

خبرها حاکی از آن است که مطابق تصمیم کمیسیون اصلی اقتصاد دولت در تاریخ سوم آبان ۱۴۰۵، مقرر شده است پس از تصویب هیئت وزیران، وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت نسبت به شناسایی مشمولان و احصای تعهدات دولت اقدام کنند. در گام بعدی نیز پس از تأمین منابع مالی، این تعهدات ایفا خواهند شد.

مرتضی زمانیان، معاون وزیر اقتصاد روز گذشته ۱۲ آبان‌ماه در جریان بررسی گزارش کمیسیون عمران مجلس در مورد «ارزیابی عملکرد دستگاه‌های مسئول در خصوص گذرگاه‌های مرزی و ترانزیتی با تمرکز بر روان‌سازی و تسهیل عبور و مرور ناوگان حمل‌ونقل بار» گفت: طرح تسویه مطالبات ارزی انباشته‌شده واردکنندگان کالاهای اساسی در کمیسیون اقتصادی دولت جمع‌بندی شده و پس از رفع ایرادات، در قالب مصوبه دولت برای تصویب به مراجع بالادستی ارسال شده است.

او درباره وضعیت واردات در شرایط محدودیت‌های ناشی از جنگ نیز خاطرنشان کرد: با وجود اینکه حدود ۷۰ تا ۸۰ درصد مرزهای کشور تحت محاصره مستقیم قرار گرفته‌اند، میزان کاهش واردات بسیار پایین بوده و تاکنون در زمینه تأمین کالاهای اساسی و اقلام ضروری مورد نیاز تولید مشکل خاصی وجود نداشته است. معاون سیاست‌گذاری و راهبری اقتصادی وزیر اقتصاد البته افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل را یکی از مسائل موجود در این شرایط دانست و افزود: افزایش هزینه حمل موضوعی است که وجود دارد و شاید نتوان به‌سادگی برای آن راهکاری پیدا کرد، چراکه این مسئله در نتیجه محاصره دشمن ایجاد شده است. با این حال، جریان تجارت کشور همچنان برقرار است. زمانیان همچنین با اشاره به تفاوت شرایط جنگ نظامی و اقتصادی اظهار کرد: برخلاف جنگ نظامی که به هر حال بسیاری با دشمن همراهی نکردند، در جنگ اقتصادی همراهی با دشمن بسیار بیشتر است. در جریان تحریم‌ها و محدودیت‌ها، بسیاری از کشورها با دشمن همراهی کردند و از این حیث، جنگ اقتصادی و جنگ تجاری از جهاتی به‌مراتب سخت‌تر از جنگ نظامی بر ما می‌گذرد.

■ بدهی ارزی، فشار بر نقدینگی واردکنندگان

در بازار کالاهای ضروری، زمان تسویه بدهی‌ها می‌تواند به اندازه میزان منابع تخصیص‌یافته اهمیت داشته باشد. بنابراین از این جهت طرح تسویه مطالبات ارزی می‌تواند گامی مهم در راستای گره‌گشایی از واردات کالاهای اساسی باشد. باید توجه داشت که بلاتکلیفی مطالبات، در صورت اثرگذاری بر سفارش‌های جدید یا ورود محموله‌ها، می‌تواند انتظارات فعالان بازار را تغییر دهد. کاهش سرعت واردات یا افزایش هزینه تأمین مالی، در برخی شرایط به افزایش هزینه عرضه منجر می‌شود. هرچند میزان انتقال این هزینه به قیمت مصرف‌کننده به عواملی مانند سطح ذخایر، میزان عرضه داخلی، سیاست‌های تنظیم بازار و نحوه توزیع بستگی دارد. در کالاهایی مانند نهاده‌های دامی، تأخیر در تأمین مواد اولیه می‌تواند هزینه تولید محصولات پروتئینی را نیز تحت تأثیر قرار دهد. در مورد روغن، غلات و سایر اقلام وارداتی هم، استمرار جریان ورود کالا و پیش‌بینی‌پذیری تأمین اهمیت دارد. مجموع اظهارات مقام‌های دولت نشان می‌دهد تأمین ارز کالاهای اساسی و تسهیل روند واردات کالاهای استراتژیک در شرایط کنونی مهم‌ترین اولویت آنهاست. گزارش‌ها در خصوص میزان ذخایر کالاهای اساسی نیز روندی مطلوب را نشان می‌دهد.

حمیدرضا رستگار، عضو هیئت‌رئیسه اتاق اصناف تهران گفت: بازار تحت کنترل و رصد است و براساس آمارهای موجود، در حال حاضر با کمبود کلی کالا مواجه نیستیم. قاسم نوده‌فراهانی، رئیس اتاق اصناف ایران نیز گفت: براساس گزارش‌های ارائه شده از استان‌های کشور، کمبودی در تأمین کالاهای اساسی و اقلام مورد نیاز مردم گزارش نشده و حاضران از وضعیت موجود ابراز رضایت کردند.

مسعود پل‌مه، دبیر انجمن شرکت‌های کشتیرانی هم از تداوم واردات کالاهای اساسی با وجود فشارهای امریکا خبر داد و افزود: واردات کالاهای اساسی و مورد نیاز کشور با استفاده از ظرفیت‌های موجود ادامه دارد و این روند نیز تداوم پیدا می‌کند. عادل دریس، معاون سازمان بنادر هم تسهیل تجارت و ترخیص کالاهای اساسی را اولویت دولت اعلام کرد و افزود: هماهنگی دستگاه‌های اجرایی، تسریع در ترخیص کالاهای اساسی و بهره‌گیری از ظرفیت بنادر کوچک از اولویت‌های توسعه فعالیت‌های بندری است.

گزارش یک

بهناز قاسمی

ایران‌خودرو به جیب کارکنان خودش هم رحم نکرد

ایران‌خودرو در ۱۰ ماه گذشته قیمت محصولاتش را ۸۰ درصد گران کرده، اما سهام کارکنان ایران‌خودرو با همان قیمت پارسال مجوز واگذاری گرفته است

کارخانجات خودروسازی که مدام از زیان‌دهی آنها سخن گفته می‌شود، برای بخش خصوصی بسیار جذاب شده است و با ترفندهای مختلف، تلاش می‌کنند به ثمن بخس سهام خودروسازی‌ها را صاحب شوند. اخیراً سهام ۱۰,۳۳ درصدی ایران‌خودرو که به کارکنان این گروه خودروسازی (سپهر کیش) تعلق دارد با قیمت سال گذشته ۵,۵ همت) مجوز واگذاری گرفته است. این در حالی است که در مدت ۱۰ ماه گذشته ایران‌خودرو حدود ۸۰ درصد قیمت محصولاتش را گران کرده و نرخ ارز از ۱۵۰ هزار تومان به ۲۷۵ هزار تومان رسیده است؛ اکنون این سؤال مطرح می‌شود که نهاد نظارتی با چه منطقی دستور واگذاری با نرخ سال گذشته را صادر کرده است؟ کنشگران معتقدند، سپهر کیش به عنوان سومین سهامدار بزرگ ایران‌خودرو، نقش اساسی در مجامع ایران‌خودرو ایفا می‌کند و بخش خصوصی با پرداخت ۵,۵ همت مالک ۱۰ درصد رأی می‌شود. در حالی که برای خرید ۱۰ درصد سهام در ایران‌خودرو با ارزش هر سهم ۱۰۵ تومان، حداقل ۳۰ همت منابع مالی نیاز است.

وقتی از خودروسازی‌ها سخن به میان می‌آید، بلافاصله زیان انباشته و بدهی‌های این شرکت‌ها به قطعه‌سازان و زنجیره تأمین برجسته می‌شود، اما همین شرکت‌های به اصطلاح ورشکسته همچنان برای بخش خصوصی جذاب هستند، به‌ویژه آنکه به بهانه زیان‌دهی بتوانند با ارزان‌ترین قیمت سهام را صاحب شوند. ایران‌خودرو و سایپا همواره خط قرمز دولت‌ها بوده و همان‌طور که در قانون اشاره شده، حداقل ۲۰ درصد از سهام این گروه باید در اختیار دولت باشد و بر نحوه تولید نظارت شود، اما دولت پزشکیان چنین اعتقادی ندارد.

از زمانی که گروه خودروسازی ایران‌خودرو به کروز واگذار شده، این شرکت نه تنها برای بازار خودرو، بلکه برای سیاست‌گذاران و نهادهای نظارتی به یک مسئله چالش‌ساز تبدیل شده است. افزایش قیمت محصولات بدون مجوز، واگذاری پراپهام، تعارض منافع و سکوت برخی مجموعه‌ها، زنجیره‌ای از تصمیمات را شکل داده که پاسخ به آن نیازمند شفافیت، اقدام حقوقی و اصلاح ساختاری است. البته قوه قضائیه و مجلس این مسیر را بهمن‌ماه سال گذشته آغاز کردند، اما با گذشت ۹ ماه، هنوز اطلاع‌رسانی رسمی درباره نتیجه این رسیدگی منتشر نشده است.

همچنین در بهمن سال گذشته، با ارسال پرونده ایران‌خودرو به قوه قضائیه، سهام ۱۰,۳۳ درصدی متعلق به کارکنان ایران‌خودرو (سپهر کیش) با قیمت ارزان به شرکت بهمن‌موتور نیز از سوی قوه قضائیه ملغی شد.

■ ابهامات قیمت‌گذاری واگذاری سهام

هنوز شائبه‌های زیادی در مورد صلاحیت کروز وجود دارد و همواره این نقد وارد است که این شرکت با توجه به سابقه‌ای که دارد صنعت خودرو را به سمت انحصار می‌برد و در سال‌های آتی نمی‌توان خسارت ناشی از آن را در بازار جبران کرد.

پرونده واگذاری بلوک ۱۰,۳۳ درصدی سهام شرکت ایران‌خودرو متعلق به شرکت سپهر کیش ایرانیان به شرکت بهمن‌موتور، (بهمن‌ماه سال گذشته) به یکی از پیچیده‌ترین و پرحاشیه‌ترین معاملات سال‌های اخیر بازار سرمایه و صنعت خودرو تبدیل شده است. این معامله که در ظاهر با هدف واگذاری سهام به بخش خصوصی انجام شد، با موانع نظارتی و ابهامات در ارزش‌گذاری روبه‌رو شده و حتی به نظر حقوق سهامداران خرد و دولتی نادیده گرفته شده است.

در واقع براساس اسناد بررسی‌شده، سهامداران شرکت سپهر ایرانیان عمدتاً شامل تعاونی‌های خاص کارکنان ایران‌خودرو متعلق به بیش از ۷۰ هزار نفر از پرسنل ایران‌خودرو، نگار نصر سهم (متعلق به شرکت ایران‌خودرو، کروز، آذین خودرو، تیپسر، فولادفام و عظام) هستند. نکته قابل توجه این است که شرکت سپهر کیش ایرانیان جزو شرکت‌های فرعی و تابعه ایران‌خودرو محسوب نمی‌شود و مشمول قواعد سهام خزانه نیست، به همین دلیل واگذاری سهامش طی مکاتبات متعدد به سازمان بورس اعلام و تنها رأی قضایی دال بر سهام خزانه شدن این شرکت صادر شده است. همچنین شرکت تعاونی خاص کارکنان ایران‌خودرو به عنوان مالک ۳۵ درصدی شرکت سپهر کیش ایرانیان، در آذرماه سال گذشته ۲۰ درصد از این سهام را با ارزش کارشناسی (براساس ارزیابی خالص ارزش روز دارایی‌ها و با لحاظ صندلی طلایی) به میزان حدود ۵,۵ همت ارزش‌گذاری و مزایده فروش این سهام را برگزار کرد که شرکت بهمن‌موتور تنها متقاضی و برنده این مزایده اعلام شد.

پس از این واگذاری، موضوع فروش ۱۰,۳۳ درصدی سهام این شرکت در بهمن‌ماه سال گذشته، خبرساز شد و با دستور نهاد نظارتی فروش آن متوقف شد، اما طرفین معامله توافق کردند که هر ماه این قرارداد تمدید شود و قیمت‌گذاری جدیدی صورت نگیرد!

در ادامه رایزنی‌های بخش خصوصی و جلب‌نظر نهاد ناظر، هفته گذشته، یک سازمان نظارتی بعد از گذشت ۱۰ ماه، تأیید انجام معامله را گرفته و مجوز موضوع را صادر کرده است. نکته عجیب‌تر اینکه دلیل توقف ۱۰ ماهه در کدال شرکت بهمن‌موتور ثبت نشده است.

■ قیمت‌گذاری با نرخ ۱۰ ماه پیش

واگذاری این سهام روز گذشته در تیتر اخبار رسانه‌ها قرار گرفت و سؤالات بسیاری در ذهن افکار عمومی به وجود آورد. واگذاری سهامی که ۱۰ ماه متوقف مانده با قیمت ۱۰ ماه پیش مجوز انتقال مالکیت گرفت!

این در حالی است که در این مدت، دلار از ۱۵۰ هزار تومان به حدود دو برابر رسیده و پفک نمکی از ۵۰ هزار تومان به ۱۲۰ هزار تومان. علاوه بر این، ایران‌خودرو هم در کمتر از هشت ماه، حدود ۸۰ درصد قیمت محصولاتش را بالا برده، اما سهام کارکنانش قرار است با قیمت قدیمی واگذار شود. البته ماجرا فقط قیمت نیست. این سهام می‌تواند کلید اثرگذاری بر مدیریت ایران‌خودرو باشد. با چنین واگذاری، ایران‌خودرو عملاً مدیریت خودش را با دست خودش به کروز می‌سپارد. چرا بعد از ۱۰ ماه توقف، معامله با قیمت کهنه مجوز گرفته و چه کسی پاسخگوی تضییع حق کارکنان و واگذاری مدیریت بزرگ‌ترین خودروساز کشور است؟ سؤالاتی که نهادهای نظارتی و دستگاه قضا باید پاسخگوی آن باشند.

سیدجواد حسینی کیا، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی در تحلیل وضعیت واگذاری سهام خودروسازان با انتقاد از رویه فعلی واگذاری سهام سپهر ایرانیان در گفت‌وگو با رسانه‌ها اظهار کرد: «قیمت‌گذاری سهام در بورس باید به نرخ واقعی باشد. قیمت ارز ۱۰ ماه پیش چند بوده، سکه و طلا چقدر بوده و بر اساس همان قیمت‌های روز و کارشناسی، معاملات باید انجام شود. الان مجوز داده شود به قیمت آن وقت، این جفا به بیت‌المال و نوعی خیانت به بیت‌المال محسوب می‌شود. در قانون هم آمده که هر چیزی بیش از شش ماه از قیمت‌گذاری‌اش بگذرد، همه مکلفند از نو قیمت‌گذاری کنند. پس حتماً باید قیمت‌گذاری جدید بر اساس نرخ جدید باشد.»

او با انتقاد از شیوه قیمت‌گذاری خودرو خاطرنشان کرد: «سهام قیمت‌گذاری واقعی نمی‌شود. همیشه وقتی یک خودروساز در شرایط بحرانی قرار می‌گیرد، معوقاتی دارد، در تحویل خودرو مشکل دارد و در شرایط جنگ و تحریم است، در بدترین شرایط سهامش را قیمت‌گذاری می‌کنند. نکته دوم اینکه قیمت‌گذاری همه‌جانبه نیست؛ ملاک اصلی بورس است و می‌گویند هر چه قیمت سهام در بورس بود، تمام است.»

حسینی کیا با اشاره به مسئله اهلیت خریداران خاطرنشان کرد: «نکته اساسی‌تر این است که آیا کسانی که خریدار هستند، اهلیت این کار را دارند یا خودروسازی را به گروگان می‌برند؟ گاهی قطعه‌ساز، خودروساز می‌شود و دیگر نقشی برای نظارت وجود ندارد، یعنی هر چه خودش تولید کرد، همان است و رگولاتوری در این وسط وجود ندارد. دولت هم به حاشیه رانده می‌شود. الان فرض کنید قطعه‌سازی که خودروساز شده است، اگر تولید نکرد، باید یقه چه کسی را گرفت؟ تولیدکننده قطعه‌ساز چه کسی است؟ بعد متضرر کیست و آیا در بازار التهاب ایجاد می‌شود یا نه و اگر فردا خودروساز تصمیم گرفت قطعه‌سازی را تعطیل کند، چه اتفاقی می‌افتد؟»

■ ضرورت ورود دادستانی کل کشور

سپهر کیش به عنوان سومین سهامدار بزرگ ایران‌خودرو، نقش اساسی در مجامع ایران‌خودرو ایفا می‌کند و بخش خصوصی با پرداخت ۵,۵ همت مالک ۱۰ درصد رأی می‌شود. در حالی که برای خرید ۱۰ درصد سهام در ایران‌خودرو با ارزش هر سهم ۱۰۵ تومان (قیمت کارشناسی که در ارزش‌گذاری سهام سپهر کیش در ایران‌خودرو اعلام شده) حداقل ۳۰ همت منابع مالی نیاز است، این مبلغ در توان بهمن‌موتور نیست. با توجه به تغییرات قیمتی سهام در این مدت و عدم برگزاری مجمع فوق‌العاده برای اخذ نظر سهامداران شرکت تعاونی کارکنان ایران‌خودرو در رابطه با این معامله، تضییع حقوق و سهام دولت و بانک‌ها و صندوق بازنشستگی کشوری به عنوان سایر سهامداران ایران‌خودرو، ضروری است که با ورود دادستانی و معاونت حقوق عامه دادستانی با سایر نهادهای نظارتی، این معامله متوقف و ابطال شود.

باید ابتدا تعهدات بخش خصوصی و حاکمیت در قراردادی بین سازمان خصوصی‌سازی و بخش خصوصی تعیین تکلیف و سپس این معامله با قیمت روز و مزایده مجدد انجام شود و در صورت خرید سهام توسط بخش خصوصی، این میزان سهام وثیقه قرارداد خصوصی‌سازی قرار گیرد.

(ارزش سهام را به دلیل گزارش زیان‌دهی پایین نگه داشته‌اند)، در حالی که شرکت‌های خودروساز ۵۰۰۰ قطعه‌ساز را با هم هماهنگ کرده‌اند و براساس استاندارد خاصی برای خودروسازی قطعات تولید می‌کنند؛ قیمت این کار چقدر است؟ در واقع این زنجیره‌سازی در قیمت‌گذاری نمی‌آید، در حالی که جزو ارزش برند محسوب می‌شود.»

حسینی کیا با انتقاد از شیوه قیمت‌گذاری خودرو خاطرنشان کرد: «سهام قیمت‌گذاری واقعی نمی‌شود. همیشه وقتی یک خودروساز در شرایط بحرانی قرار می‌گیرد، معوقاتی دارد، در تحویل خودرو مشکل دارد و در شرایط جنگ و تحریم است، در بدترین شرایط سهامش را قیمت‌گذاری می‌کنند. نکته دوم اینکه قیمت‌گذاری همه‌جانبه نیست؛ ملاک اصلی بورس است و می‌گویند هر چه قیمت سهام در بورس بود، تمام است.»

حسینی کیا با اشاره به مسئله اهلیت خریداران خاطرنشان کرد: «نکته اساسی‌تر این است که آیا کسانی که خریدار هستند، اهلیت این کار را دارند یا خودروسازی را به گروگان می‌برند؟ گاهی قطعه‌ساز، خودروساز می‌شود و دیگر نقشی برای نظارت وجود ندارد، یعنی هر چه خودش تولید کرد، همان است و رگولاتوری در این وسط وجود ندارد. دولت هم به حاشیه رانده می‌شود. الان فرض کنید قطعه‌سازی که خودروساز شده است، اگر تولید نکرد، باید یقه چه کسی را گرفت؟ تولیدکننده قطعه‌ساز چه کسی است؟ بعد متضرر کیست و آیا در بازار التهاب ایجاد می‌شود یا نه و اگر فردا خودروساز تصمیم گرفت قطعه‌سازی را تعطیل کند، چه اتفاقی می‌افتد؟»

■ ضرورت ورود دادستانی کل کشور

سپهر کیش به عنوان سومین سهامدار بزرگ ایران‌خودرو، نقش اساسی در مجامع ایران‌خودرو ایفا می‌کند و بخش خصوصی با پرداخت ۵,۵ همت مالک ۱۰ درصد رأی می‌شود. در حالی که برای خرید ۱۰ درصد سهام در ایران‌خودرو با ارزش هر سهم ۱۰۵ تومان (قیمت کارشناسی که در ارزش‌گذاری سهام سپهر کیش در ایران‌خودرو اعلام شده) حداقل ۳۰ همت منابع مالی نیاز است، این مبلغ در توان بهمن‌موتور نیست. با توجه به تغییرات قیمتی سهام در این مدت و عدم برگزاری مجمع فوق‌العاده برای اخذ نظر سهامداران شرکت تعاونی کارکنان ایران‌خودرو در رابطه با این معامله، تضییع حقوق و سهام دولت و بانک‌ها و صندوق بازنشستگی کشوری به عنوان سایر سهامداران ایران‌خودرو، ضروری است که با ورود دادستانی و معاونت حقوق عامه دادستانی با سایر نهادهای نظارتی، این معامله متوقف و ابطال شود.

باید ابتدا تعهدات بخش خصوصی و حاکمیت در قراردادی بین سازمان خصوصی‌سازی و بخش خصوصی تعیین تکلیف و سپس این معامله با قیمت روز و مزایده مجدد انجام شود و در صورت خرید سهام توسط بخش خصوصی، این میزان سهام وثیقه قرارداد خصوصی‌سازی قرار گیرد.

نکته

اعظم فارسیجانی

رشد ۴۰ درصدی فروش نفت

یکی از مهم‌ترین شاخص‌ها برای ارزیابی عملکرد صنعت نفت، میزان موفقیت در تبدیل ظرفیت تولید و صادرات به درآمدهای واقعی و قابل وصول است. از این منظر، بررسی آمارهای دو سال گذشته و مقایسه عملکرد دولت چهاردهم با دوره پیش از آن، تصویری متفاوت از برخی روایت‌های انتقادی درباره وضعیت فروش نفت ایران ارائه داده که نشان می‌دهد صنعت نفت در این دوره، نه‌تنها توانسته روند صادرات را تقویت کند، بلکه در مدیریت موجودی محموله‌های صادرش شده و بهبود شرایط فروش نیز به نتایج قابل توجهی دست یافته است. صادرات به معنای خروج محموله از مرزهای گمرکی کشور است، اما فروش زمانی محقق می‌شود که محموله صادرشده به خریدار نهایی واگذار و معامله آن تعیین تکلیف شود. بنابراین افزایش آمار صادرات به‌تنهایی نمی‌تواند معیار کاملی برای ارزیابی عملکرد تجاری صنعت نفت باشد. چه‌بسا افزایش صادرات با انباشت محموله‌های فروش نرفته همراه شود و در عمل، منابع مالی مورد انتظار را به اقتصاد کشور بازنگرداند. به همین دلیل، بررسی همزمان حجم صادرات و میزان نفت صادر شده، اما فروش نرفته، تصویر دقیق‌تری از کیفیت عملکرد در این حوزه ارائه می‌دهد.

بررسی آمارها نشان می‌دهد، میانگین روزانه صادرات نفت خام ایران که در دوره دولت سیزدهم حدود یک میلیون و ۱۶۰ هزار بشکه بود، در دولت چهاردهم و پیش از تشدید محدودیت‌های ناشی از تحولات نظامی اخیر، به حدود یک میلیون و ۶۰۰ هزار بشکه افزایش یافته است. این تغییر به معنای رشد نزدیک به ۴۰ درصدی صادرات است، افزایشی که در شرایط استمرار تحریم‌ها و محدودیت‌های بین‌المللی، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. با این حال، آنچه این رشد را معنادارتر می‌کند، وضعیت موجودی نفت صادر شده، اما فروش نرفته است.

براساس داده‌های موجود، میانگین موجودی نفت خام و میعانات گازی صادر شده، اما فروش نرفته از حدود ۹۶ میلیون بشکه در دوره پیشین به حدود ۶۷ میلیون بشکه در دوره اخیر رسیده است. به عبارت دیگر، همزمان با افزایش قابل توجه صادرات، حجم محموله‌هایی که همچنان در انتظار فروش باقی مانده‌اند، حدود ۳۰ درصد کاهش یافته است. این همزمانی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، چراکه نشان می‌دهد رشد صادرات صرفاً به افزایش خروج نفت از کشور محدود نبوده، بلکه با بهبود فرایند عرضه و فروش نیز همراه شده است.

در واقع، هنر تجارت نفت در شرایط تحریمی تنها یافتن مسیرهای جدید برای صادرات نیست، بلکه ایجاد توازن میان عرضه، تقاضا، زمان‌بندی محموله‌ها، ظرفیت حمل‌ونقل و شرایط قراردادهاست. مدیریت این مجموعه پیچیده مستلزم شناخت بازارهای هدف، انعطاف در روش‌های تجاری و توانایی تصمیم‌گیری در شرایط متغیر است. کاهش موجودی نفت فروش نرفته در کنار افزایش صادرات را می‌توان نشانه‌ای از بهبود همین هماهنگی در زنجیره تجارت نفت دانست.

شاخص دیگری که در ارزیابی کیفیت فروش اهمیت دارد، میزان تخفیف‌های اعمال شده در معاملات است. در شرایط تحریمی، خریداران نفت ایران به دلیل ریسک‌های ناشی از محدودیت‌های مالی، بیمه‌ای و حمل‌ونقل، معمولاً خواهان تخفیف نسبت به قیمت‌های مرجع هستند. بنابراین کاهش این تخفیف‌ها به معنای حفظ سهم بیشتری از ارزش واقعی منابع ملی در فرآیند فروش است. آمار معاملات نشان می‌دهد متوسط تخفیف فروش هر بشکه نفت که در دوره پیشین حدود ۱۵ دلار بود، در دوره اخیر به حدود ۷ دلار کاهش یافته است. این تغییر را باید یکی از نشانه‌های بهبود قدرت چانه‌زنی و ارتقای شرایط تجاری فروش نفت ایران ارزیابی کرد.

مجموع این شاخص‌ها سه پیام روشن دارد؛ افزایش نزدیک به ۴۰ درصدی صادرات، کاهش حدود ۳۰ درصدی موجودی نفت فروش نرفته و بیش از نصف شدن میزان تخفیف فروش. کنار هم قرار گرفتن این ارقام نشان می‌دهد عملکرد صنعت نفت را نمی‌توان صرفاً با طرح ادعاهایی درباره دشواری فروش یا انباشت محموله‌ها ارزیابی کرد.

گزارش ۳

بازگشت سرمایه‌گذاران حقیقی به بازار سهام پررنگ شد

معاملات بورس با رشد ۱۷۵ هزار واحدی شاخص کل و بازگشت این نماگر به محدوده ۷ میلیون و ۸۲۴ هزار واحد به پایان رسید، اما اثر معاملات این روز را باید فراتر از افزایش شاخص و در ترکیب جریان نقدینگی جست‌وجو کرد، زیرا همزمان با ورود ۵ هزار و ۳۷۷ میلیارد تومان پول حقیقی به سهام و صندوق‌های سهامی، صندوق‌های درآمد ثابت با خروج ۲ هزار و ۵۸ میلیارد تومان و صندوق‌های طلا با خروج بیش از ۷۰۰ میلیارد تومان مواجه شدند.

ترکیب معاملات نشان می‌دهد بخش قابل توجهی از تقاضای روز سه‌شنبه در بازار سهام توزیع شده است. شاخص کل با رشد ۱۷۵ هزار واحدی به سطح ۷ میلیون و ۸۲۴ هزار واحد رسید و شاخص هم‌وزن نیز با افزایش ۳۹ هزار واحدی در ارتفاع ۲ میلیون و ۲۱۴ هزار واحد ایستاد. تفاوت عملکرد این دو نماگر از آن جهت اهمیت دارد که شاخص کل وزن بیشتری به شرکت‌های بزرگ می‌دهد، در حالی که شاخص هم‌وزن تغییرات سهام شرکت‌ها را با وزن تقریباً یکسان محاسبه می‌کند. در همین معاملات، دو نماد فارس و فملی حدود ۵۵ هزار واحد بر رشد شاخص کل اثر گذاشتند؛ یعنی نزدیک به ۳۱ درصد افزایش روزانه شاخص به این دو شرکت مربوط بود. با وجود این سهم قابل توجه، مثبت بودن ۸۵ درصد نمادها نشان می‌دهد تقاضا تنها به شرکت‌های بزرگ و شاخص‌ساز محدود نمانده و سهام شرکت‌های دیگر نیز از جریان خرید بهره برده‌اند. ارزش معاملات کل بازار به ۷۸,۲ همت رسید که ۳۶,۸ همت آن مربوط به معاملات خرد بود. این رقم در کنار ورود پول حقیقی، برای بررسی میزان فعالیت سرمایه‌گذاران اهمیت دارد، زیرا ارزش معاملات بالا به‌تنهایی ورود سرمایه جدید را ثابت نمی‌کند و باید آن را در کنار خالص خرید حقیقی‌ها سنجید. ارزش صف‌های خرید نیز به ۹ هزار و ۵۵۲ میلیارد تومان رسید که از برتری سفارش‌های خرید در بخش بزرگی از نمادها حکایت داشت. در میان گروه‌های بورسی، معادن فلزی با جذب ۵۹۴ میلیارد تومان پول حقیقی در صدر قرار گرفتند و پس از آنها پتروشیمی‌ها با ۵۴۲ میلیارد تومان و فلزات اساسی با ۵۲۲ میلیارد تومان بیشترین جذب سرمایه را ثبت کردند. پالایشی‌ها نیز ۵۰۴ میلیارد تومان نقدینگی حقیقی جذب کردند. این ترکیب از تمرکز تقاضا بر صنایعی حکایت دارد که بخش مهمی از درآمد آنها به قیمت محصولات، نرخ ارز و شرایط صادرات وابسته است. برای نمونه، تغییر نرخ ارز در محاسبات درآمدی شرکت‌های صادرات‌محور اثرگذار است، اما میزان بهره‌مندی هر شرکت از این تغییر به حجم فروش، هزینه تولید، نرخ خوراک و وضعیت تسویه درآمدهای صادراتی نیز بستگی دارد. بنابراین ورود پول به یک گروه صنعتی را نباید معادل بهبود یکسان وضعیت بنیادی تمام شرکت‌های آن دانست.

نوبت دوم

شناسه آگهی: ۲۳۱۶۴۷۲

آگهی مناقصه عمومی دو مرحله ای

شرکت گاز استان زنجان (سهامی خاص)

شرکت گاز استان زنجان در نظر دارد مناقصه خرید ۳ عدد ایستگاه ۶۰۶۰۱۰۰۰ تقاضای شماره ۳۱۲۵۱۰۵۰۵۳ را با شرایط ذیل از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید: کلیه مراحل برگزاری مناقصه (اعم از دریافت اسناد مناقصه، دعوت نامه ها، اصلاحیه ها، پاسخ به ابهامات و ...) از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir به صورت الکترونیکی انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند و ملزم به پیگیری مراحل مناقصه از سامانه می باشند.

الف) شرح مختصر کار:

ردیف	شرح و مشخصات کالا	واحد	تعداد
۱	ایستگاه کابینتی ۶۰۰۶۰.۱۰۰۰	NO	۳

* مدت انجام کار ۴ ماه شمسی می باشد.
ب) پیش پرداخت: به میزان ۱۵ درصد می باشد.
ج) شامل تعدیل کالایی مطابق دستورالعمل نحوه محاسبه تعدیل پیمانهای صنعت نفت به شماره ۵۵۶۸۰۶-۱۴۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۱ نمی باشد.
د) شرایط متقاضی:
* عضویت در فهرست بلند سازندگان و تامین کنندگان ایستگاه.
* عضویت در سامانه توانیران برای تولید کنندگان، یا برای تامین کنندگان، عضویت مبدا برند ایستگاه پیشنهادی در سامانه توانیران.
* عطف به بخشنامه سازمان برنامه بودجه کشور شماره ۱۴۰۱/۷۳۰۳۹ مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۲۱، با موضوع «مدیریت تعارض منافع و جلوگیری از تبانی در ارجاع کار» رعایت تمامی مفاد بخشنامه فوق الذکر الزامی است. (ضمنا بخشنامه فوق به پیوست اسناد مناقصه می باشد).
* ارائه ضمانتنامه شرکت در مناقصه طبق آخرین تغییرات و نمونه فرم پیوست به مبلغ ۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال (به حروف چهار میلیارد ریال) شامل یکی از انواع ذیل:
* ضمانتنامه بانکی و یا ضمانت نامه های صادره از سوی مؤسسات اعتباری غیربانکی که دارای مجوز فعالیت از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران هستند.
* واریز وجه نقد (واریز به حساب شماره IR۲۶۰۱۰۰۰۰۴۱۰۱۱۰۳۷۲۰۲۳۰۵۹۸ بانک مرکزی بنام شرکت گاز زنجان).
* ضمانت نامه صادره توسط مؤسسات بیمه گر دارای مجوز لازم برای فعالیت و صدور ضمانت نامه از سوی بیمه مرکزی ایران.
* اوراق مشارکت بی نام تضمین شده بانک ها و دولت با قابلیت باز خرید قبل از سررسید (موضوع قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت).
* وثیقه ملکی معادل هشتاد و پنج درصد ارزش کارشناسی رسمی آن.
* ضمانتنامه های صادره توسط صندوق های ضمانت دولتی که به موجب قانون تأسیس شده یا می شوند و طبق اساسنامه فعالیت می نمایند.
تبصره: طبق نامه دیوان محاسبات به شماره ۵۰۰۰۰/۳۴۷ مورخ ۹۷/۰۱/۲۶ رعایت مفاد داخل پرانتز الزامی می باشد «قیمتها متناسب با کالای ساخت داخل با لحاظ کیفیت ارائه شود.»

ه) محل زمان و مهلت تکمی